

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:

Administrațiunea tipografiei archidiecezane, Sibiu, strada Măcelarilor 47,
și la expedițiunea de inserțiuni Haasenstein & Vogler în Viena, Praga, Budapesta etc. etc.

Correspondențele sunt a se adresa la:

Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refuză. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori
15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru
fie-care publicare.

Prenumeratiune nouă

la

„Telegraful român”,

care apare de trei ori pe săptămână, deschidem pe anul 1879 cu prețul cel mai moderat, ce se poate vedea în fruntea foiei.

Atragem atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfârșește cu ultima Martie 1879 a'și înnoi din vreme abonamentul, pentru ca să nu fie expedirea silită a sista sau a întârzia cu expedarea foiei*). Acei on. dd., cari prenumără de nou, să nu întârzie, pentru ca editura să se poată orienta cu tiparul esemplarelor.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire prin asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumărantului, al comunei unde se află cu domiciliul, și eventual al poștei ultime să fie scrise bine, ca să se poată ceti.

Editura „Telegrafului Român” în Sibiu.

*) O înlesnire foarte mare în expedițiune se face prin lipirea unei fâșii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiu, 19 Martie.

Este us constituțional ca un ministru, când aduce un proiect de lege să-l și motiveze. Dl ministru Augustin Trefort a îndeplinit dară numai o datorință constituțională, când între deputații dieței ungurești a împărțit și motivarea proiectului în cauza introducerii limbei maghiare în toate scoalele populare din ținutul coroanei S. Stefan.

Venindu-ne la mână motivarea proiectului din cestiune, cunoscut și cetitorilor am creșut, că în textul paragrafat, am creșut, că va fi bine a o reproduce și noi în traducere, cum se și poate vedea mai la vale.

Motivarea aceasta are o logică de tot ciudată. Este lipsa de înțelegere reciprocă între cetățeni, care îndeamnă pe ministru a veni cu proiectul sciut înaintea legislațiunei și pentru ca să se ajungă înțelegerea trebuie să scie toți cetățenii statului Ungariei limba maghiară, cu toate că aceasta e numai limba majorității relative. Ministrul mângăie apoi pe cetățenii nemaghiari, să nu le fie teamă că eată au trecut mai o mie de ani și statul unguresc nu e s'a nisuit după contopirea naționalităților nici după stergerea vre unei limbi nemaghiare. Logica ministerială încă nu se termină cu atâta, mai scie că a silii pe cine va să-l însușească limba statului ar fi lucru zadarnic, dară a dispune prin lege că în trei ani, cel mult în 6 ani, toți învățătorii în toate scoalele populare să propună limba maghiară ca studiu obligat este după ministru, lucru firesc, și prin mijlocirea organelor sale și în înțelegere cu ministerul de interne, ni îngrijă, ca nici din indolență, nici din negligență, nici din rea voință, sau din entusiasm prea mare național etc. să nu pătimească instrucțiunea obligată în limba maghiară. Eată raționament ministerial!

Fiindcă în Ungaria limba maghiară este limba legislațiunei și a guvernului, nu trage nimenea la îndoială, că este necesitate de a scie cetățeanul Ungariei, de ori ce limbă și naționalitate, limba maghiară. Aceasta o exprimă și reprezentațiunea deputațiunei gr. or. la Maj. Sa în cauza limbii. Numai se ivesce întrebarea, că este necesitate aceasta așa de generală încât statul unguresc ar perî dacă nu vor scie toți cetățenii limba maghiară?

Nu necesitatea înțelegerei reciproce îndeamnă pe ministru a veni cu proiectul de lege în forma în care a venit. Atâta va fi sciind și ministrul, că cetățenii Ungariei, acum mai de o mie de ani încoace se înțeleg și fără să scie toți unguresce și pe cum s'au

înțeles până acum s'ar pute înțelega și mai departe.

Bar. Eötvös, sub care s'a făcut art. de lege 38 din 1868, de bună seamă încă va fi priceput ce i lipsește Ungariei, dar pentru aceea el nici n'a visat, că fericirea acestei țeri atârnă dela un abcdar sau de la o gramatică ungurească, destinate a intra în toate scoalele nemaghiare.

Aici este șovinismul, care calculează, că va pune toate mijloacele în mișcare, ca să învețe în două, mult trei generațiuni pe toate naționalitățile ungurești și în chipul acesta să pună în picioare un popor de 15 milioane de Maghiari.

Cumcă aceste sunt visuri, cari nu se mai pot realiza, ni-o spune într'un moment bun și motivarea ministrului. Ea singură recunoaște, că cu puterea nu se constringe nimenea să învețe nici limba statului. Recunoștința aceasta pentru ministru este o temere, care nu trebuia tradată, căci dacă n'ar fi așa, atunci nu se îngrădia el de altă parte cu tot felul de măsuri, cari trec preste resortul lui, luând într'ajutoriu și ministerul de interne.

El ne asigură că limba naționalităților este garantată prin legi anterioare. Pentru acei ce cetesc în țeri departate legile anterioare și proiectele cari se fac, acele și aceste vor avea un efect plăcut și trecând iute preste motivări, îi va face să admire liberalismul guvernanților nostri; cine scie însă cum se păzesc legile anterioare, și cine percurge cu atențiune chiar motivările proiectelor ce se fac, se va convinge, că la noi guvernul una dăce și alta face. Guvernul adică ne spune, că limba naționalităților este asigurată, dar tot el ne spune, că trebuie să învățăm pe cea a statului. Ca și când cetățenilor din Ungaria nu le-ar mai lipsi alte de cât curat numai limba maghiară. Dar apoi noi „Stan Patîi” oare nu scim ce garanții ne-au oferit art. pentru egala îndreptățire a na-

ționalităților și până nu s'a ivit acest nou proiect de lege?

De altmintrea să lăsăm pe ministru de instrucțiune să facă încercarea ce instrucțiunează, ca în sfârșit să se convingă, că nu și ajunge nici scopul ce dăce în motivare că doresce să-l ajungă, dar nici pe acela care cugetă că l va ajunge.

Dacă încercările se faceau cu 40 de ani înainte mai era ce mai era. Acum însă e prea târziu!

Revista politică.

Sibiu, în 19 Martie.

Foile maghiare nici acum nu încetează a ataca pe Români pentru atitudinea lor față de proiectul de lege pentru maghiarisarea scoalelor. „Hon” reproduce după „Nemere” o episodă din Zernesci, unde după cum spun aceste foi, o încercare a câștiga subscrieri pentru o adresă de mulțămire către mitropolitul Romanul a făcut fiasco. Fericiți cei ce cred în scorniturile diaristice maghiare! Adresa din cestiune, putem asigura pe cetitorii nostri, este semnată cu sute de subscrieri. Pe de altă parte „Pester Lloyd” în nr. seu de eri (nr. 89, edițiunea de dimineața) aduce cu mare emfasă scirea, că domnul Michael Széher, un esecutor al testamentului fericitului Emanuel Gojdu și-a dat dimisiunea din cauză „că el a aflat în mișcarea episcopatului român o nișuință antipatriotică și voesce a fi departat dela acel teren, pe care se concentrează efectuarea tuturor scopurilor culturale în aceea personalitate, care a fost aranger demonstratiunilor cunoscute.” Minunat om domnul Széher!

În politica esternă este acum la ordinea zilei Rumeliarezăriteană. Principele Gorciacoff a adresat puterilor europene o notă, a cărei analiză este următoarea: guvernul rusesc crede, că opul păcei întreprins de congresul de la Berlin va fi periclitat, dacă trupele

FOIȚA.

Aventurile

doctorului Van-der-Bader.

Din fraunpoesce de Evariste Carrance.

(13. urmare.)

X.

Familia Pieters. (urmare).

— Bogățiile Naturei și Splendoarea Ceriului, începî Angelica, pe când tinăra copilă luă de pe o masă un voluminos album, poem în două-zeci și opt cântece.

Partea primă: Splendoarea Ceriului.

Nouă ne este milă de acei ce ne fac onorul a se interesa de aceasta istorioară, pentru poemul colosal, al căruia cetire începuse doamna Pieters cu glas entusiasm, dară nu, vom tăcea de atitudinea particulară a eroului nostru Van-der-Bader.

Învățatul căscă ochii și urechile, fisionomia sa reproduce fidel împreună străine a spiritului seu.

Dedat cu discuțiuni reci scien-

tifice, el în zădar și da toată truda de a pricepe acest limbagiu necredibil și pentru el absolut nou.

Aceasta dură timp îndelungat.

Cu încetul se vedea ochii doctorului închișându-se sub influența ritmului monoton al Splendoarei Ceriului.

Dintrodată resună, în mijlocul cântului al doilea un horcăit sonor.

Eroul nostru dormia.

XI.

Trei contra unul.

Doamna Angelica se întrerupsă repede, și privia la flica și la bărbatul ei cu un aer îngrozitor.

— Oboseala, oftă Pieters.

— În adevăr, murmură pseudo-literata, cu glas sugrumat.

— Domnule doctor, exclamă Constanța.

Învățatul avea somn adânc.

Pieters îl luă de mână.

— Unde mă află? dăce el deschizând ochii.

— În mijlocul amicilor D-tale, în mijlocul admiratorilor D-tale.

Doamna Angelica își închise ma-

nuscriptul și Constanța și deschise albumul.

Van-der-Bader aruncă o privire surprinsă asupra multelor figure așezate cu artă în cadre speciale.

— Ei! dăce el, nu este acesta timbrul de poștă al patriei mele?

— Fără îndoială, domnule doctor, și eată aci și timbrele franceze.

Oh! colecția e completă... prive-se numai, câtă varietate în colori... și în figuri... eată timbrul imperiului și al republicei... să trecem, dacă poftesci, la timbrul italian; eată timbre ale lui Victor Emanuel în diverse viori; mai încolo timbrele României și timbrul colosal chinezesc.

Eată aci Svițera și timbrele sale arie, cele rusesci sunt mai rare, cele gecesci imprimare în Francia, întâia și a doua emisie, poți deosebi distincția în coloare. Pagina aceasta este consacrată confederațiunei germane, ca alaltă Spaniei.

Vei observa timbrele republicei agentine și a statelor unite din America. Eată aici timbrele lui Leopold I și a fiului seu, suveranului nostru...

— Of! făcî Van-der-Bader sculându-se.

— Amicul nostru este obosit, observă Pieters, închide-ți albumul, Constanța; îl vom examina mâne cu plăcere.

— Da, da, mâne, gângăni învățatul, care de sigur nu scia unde se află...

Pieters îi oferî brațul și l conduce în etagiul prim în odaia de onor.

— Învățatul tău este un țărănoiu dăce Angelica către Pieters, care se reîntoarce vesel.

— El ar fi o partie bună pentru flica noastră, dăce acesta.

— Eu nu voiu consimți niciodată la căsătoria aceasta, replică cu vioiciune pseudo-literata.

— Constanța auzise vorbele aceste.

Odată singur în odaia sa, Van-der-Bader oftă adânc și se întinse pe un vast și moale fotoliu.

Apoi, după ce privise împregiurimea sa, luă cu blândețe cartea lui Michelet și o deschise.

rusesci părăsesc Rumelia răsăriteană, precând comisiunea de graniță n'a isprăvit lucrările sale, organizațiunea provinciei nu este gata, miliția încă nu este formată și pasiunile naționale sunt înflăcărâte, precum au dovedit în timpul din urmă tulburările din Slivno. Astfel guvernul rusesc află de consult și în spiritul tratatului dela Berlin, ca comisiunea rumelică-resăriteană, după ce lucrarea ei va fi isprăvită și va fi dobândit sancțiunea sultanului, să se reîntoarcă la Filipopole pentru de a instala pe guvernorul general, a cărui denumire se așteaptă, și a'l sprigină cu autoritatea sa. Guvernul rusesc voiesce mai departe să îndegiteze, că nu ar fi oare consult, a lua în considerare propunerea așternută congresului făcută de contele Andrassy și sprijinită de plenipotențiatul engles, adică: a executa ocupațiunea Rumeliei răsăritene printr'un corp de trupe de 10—15,000 oameni, compus din contingente a acelor puteri, cari voiesc a lua parte la ocupațiune, cu scop a susține după părăsirea țerei de Ruși, ordinea și a da regaz pentru executarea succesivă a instituțiilor Rumeliei răsăritene, acordate prin tratatul dela Berlin. La cas când puterile ar accepta în principiu acest punct de vedere guvernul rusesc va intra în pertractări, pentru a realiza aceste propuneri.

Se dice, că principele Bismarck ar fi dis la aceste: „Eu v'dau bine-vântarea mea, însă nici un soldat și nici un cruceriu!”

Ovreei din România încep eară a provoca scandal pentru a face vorbă și a încălca apoi toate în spațele Românilor. Vom aduce în nr. viitor, (de astădată nu ne permite spațiul), o descriere detaliată despre un scandal ovreesc din Iași după foile de acolo.

Motivarea

proiectului de lege intitulat: „Despre obligămăntul de a învăța limba maghiară în institutele populare de instrucțiune.”

Este de o potrivă în interesul tuturor cetățenilor unui și aceluși stat, ca în urma legăturii celei strinse dintre dănsii și a multor feliuri de atingeri, cari sunt neapărat de lipsă între dănsii, să se înțeleagă unii pre alții.

În cele mai multe staturi limba comună națională, fiind totodată și limba statului îndeplinește de sineși lipsa înțelegerei împrumutate.

Însă într'un stat cu limbi multe cum este țara ungurească înțelegerea împrumutată numai atunci este cu putință, dacă o samă de cetățeni, țină-se

— Unde se află amorul murmură el.

Rec-ti tare pasagiul următor: „Fie-care femeie se simte drept un centru puternic de amor, de atracțiune, împregiurul căruia totul trebuie să graviteze.”

— Da, da, măestre, dise el cu blândețe, întreaga ta teorie admirabilă se află aici; pentru a analiza amorul, trebuie să cunoști femeia; pentru a analiza femeia, trebuie să cunoști amorul. Eu voiu cerceta, și doară voiu și afla, căci eu nu renunț la această operă sublimă. Măne voiu continua călătoria, și te voiu ruga, o măestre, a'mi spune adevărul asupra acestei vaste și superbe științe!

În momentul acesta, se deschise ușa încet și Constanța apărură pe prag.

Doctorul se uită spre dănsa fără surprindere.

Tinera copilă și puse un deget pe buze.

(Va urma.)

ei de ori-ce naționalitate, și vorbească ei ori-ce limbă ca limbă maternă, sunt în stare a se exprima și într'o limbă comună în care ceilalți cetățeni pot fi înțeleși și pe acestia îi pot înțelege. Limba aceasta comună poate fi limba majorității, sau limba statului, ceea ce în casurile cele mai multe este una.

Intre locuitorii Ungariei, cari vorbesc limbi diverse, nici o populațiune nu se bucură în privința limbei de o absolută majoritate; însă pe lângă acela majoritatea relativă este pe partea celor ce vorbesc ungurește și fiind că a acestora este limba guvernului statului, a legislațiunii și a justiției, nu mai poate fi îndoială, că dacă este de lipsă, ca pentru comunicațiune și înțelegerea împrumutată să se ia una din limbile moderne, aceasta nu poate fi alta, decât limba majorității: cea maghiară.

Statul unguresc, după mărturia istoriei sale mai de o mie de ani nu s'a nevoit nici odată după contopirea naționalităților nici după ștergerea limbilor lor. Nu este de mult de când prin articolul de lege (1868. XLIV) despre egala îndreptățire a naționalităților, s'a permis pe lângă cea mai mare libertate, ba s'a asigurat folosirea limbilor materne proprie naționalităților ce locuiesc în stat.

Dar dacă statul nici odată și nici acum n'a avut scopul a priva pe naționalități de limba lor, sau numai a le mărgini în întrebuințarea ei, de altă parte, fiind în interesul naționalităților, ca, după ce în viața privată, în bisericile și scoalele lor, în comunele și literatura lor se folosesc de propria lor limbă și se năzuiesc pentru dezvoltarea ei mai departe, membrii acelor să scie vorbi și limba, care pentru Ungaria este limba de stat, a legislațiunii și a guvernului, fără de a cărei cunoștință sunt marginite naționalitățile în valoarea intereselor lor și eventual în apărarea lor.

Ar fi o năsuință fără de scop, a silii pe cetățenii de stat de altă limbă să și însușească și limba statului pe lângă cea maternă. Dar a oferi ori și cui modrul cum să și-o poată însuși încă din copilărie, o astfel de binefacere merită față cu statul numai mulțumită. Unicul mod însă este a primi limba maghiară între obiectele de învățământ din scoala elementară și prin aceasta a face cu puțință învățarea limbei maghiare și generațiunilor următoare a cetățenilor statului.

Precum sunt primite în învățământul superior și de mijloc mai multe limbi straine de obiecte obligate fie cu scop de cultură științifică — cum e cea clasică — fie din punct de vedere al lipsei din viață, cum sunt cele moderne, cu deosebire cea nemțească și cea francesă, fără ca să fie (cum a fost cea latină sute de ani) întrebuințate ca limbi de propuneri: tocma așa este în firea lucrului, că pe când fiesc-care naționalitate folosesc fără nici o pedecă limba sa maternă, în scoalele sale ca limbă de propuneri, să primească și limba maghiară între obiectele de învățământ. Aceasta într'atâtă este de lipsă, încât trebuie să considerăm de scăpare din vedere, dacă articolul de lege XXXVIII nu s'a îngrijit din destul în această privință și institue limba maghiară de obiect obligat numai în preparandii, în scoalele superioare populare și civile — într'u cât aceste nu sunt și maghiare cu limba; — din contră scoalele elementare populare, cele comunale ca și cele confesionale sunt de obligate numai la învățarea limbei materne. Ba chiar și încât privesc preparandiile amintesc, ce e drept, de limba maghiară între obiectele obligate, dară nu cere garanție despre aceea, că o învață candidații în mesură și în atâtea oare, în cât să și-o poată însuși de ajuns în timpul cursului de

trei ani din preparandie, căci altminteră nu se ajunge nici un scop prin primirea aceleia între obiectele de învățământ.

Deci, de oare-ce articolul de lege XXXVIII din 1868 nu s'a îngrijit din destul de învățarea limbei maghiare în scoalele populare. s'a rezervat activității mai departe a legislațiunii să suplinească și această scăpare din vedere. Aceasta trebuie suplinită cu hotărîrea dictată de ponderositatea cauzei și de interesul tuturor locuitorilor țerei, însă cu precauțiunea și moderațiunea pretinsă de greutatea executării și înainte de toate de cruțarea simțimentelor naționalităților de altă limbă.

Aceste puncte de mănecare înaintea ochilor, proiectul de lege de față înainte de toate estinde îngrijirea sa asupra acelor preparandii (confesionale), a căror limbă de propuneri nu este cea maghiară; și în care, conform § 13 și 88 din art. de lege XXXVIII, limba maghiară și de altminteră este obiect obligat și cu considerare la aceste pretinde, ca și pe viitoriu să se ia atâtea oare încât să le fie cu puțință tuturor candidaților de învățatori în restimpul cursului de trei ani din preparandie a și însuși în vorbire și scriere limba maghiară.

Dacă s'ar pretinde dela preparandiile nemaghiare respective dela candidații de învățatori, cari învață în acele ca în decurs de trei ani să și însușească limba maghiară în gradul încât să o folosească în scoalele lor ca limbă de propuneri sau de instrucțiune, aceasta fără îndoială ar fi o pretensiune ultraistă sau imposibilă de împlinit, de oare ce cunoștința deplină a unei limbi presupune facultatea de a o folosi fluent, liber și cu ușurătate. Într'aceea nu se pretinde decât să fie în stare a propune ca și ori ce alt obiect aparținătoriu scoalei populare, după gramatică și a deprinde metodic copii în ceea ce învață; astfel e problema, carea preparandii cu certitudine o poate deslega în curs de trei ani, întrebuințând spre acest sfârșit cinci — șase oare pe săptămână. Tocma de aceea este o pretensiune ecutabilă ceea ce este statutor în § 2 al proiectului de față, că „după trei ani — va să dică a unui curs de preparandie — socotiți dela intrarea în vigoare a acestei legi, nimea nu poate fi aplicat învățatoriu sau învățatoriu auctiliar, care nu și-a însușit limba maghiară într'atât, în cât să fie în stare a o propune în scoalele populare.”

Lângă o astfel de îngrijire pentru învățatorii ce se califică acum și în viitor este de lipsă a purta grije și de învățatorii cari sunt deja în oficiu și poate că sunt nedepriși cu limba maghiară, pentru ca și acestia, sau prin sirguință privată, sau prin ajutoriul cursurilor supletorice, ce se vor rânduî pentru dănsii, să și poată însuși limba maghiară.

Din privință, că acestia nu pot ca preparandii întrebuința tot timpul pe învățatură; mai departe fiind că între dănsii sunt unii mai înaintați în vârstă, căror însușirea unei limbi străine le face greutate mare, proiectul doresce să dispună cu considerațiune (§ 3), de oare ce învățatorilor ce sunt acum în oficiu, sau conform § de mai înainte vor intra în oficiu înainte de expirarea celor trei ani, li se duplică termenul, sau li se îngăduie șase ani dela intrarea legii în vigoare pentru însușirea limbei, într'atâtă, încât pe lângă depunerea unui examen să se poată justifica că sunt în stare a o propune.

Față cu învățatorii înaintați tare în vârstă, cu deosebire trecuți preste anul al cincidecilea al vieții, legea doresce a face din considerațiune excepțiune, într'u cât pe acestia, îi încrede ministrului, ca la cererea lor

proprie, să i dispenseze de obligămăntul acesta.

Proiectul de lege îngrijindu-se astfel de prima condițiune, va să dică, de punerea în pozițiune a învățatorilor poporali spre a învăța limba maghiară, poate pronunța (§ 5) cu îndrăzneală, că trecând șase ani dela intrarea în vigoare a legii de față, limba maghiară va fi un obiect obligat de învățământ în toate scoalele elementare și în scoalele mai înalte populare, pe care din urmă, deja §§ 64 și 74 din art. de lege XXXVIII din 1868, a făcut-o obiect obligat de învățământ.

De oare ce acolo, unde este cu puțință, ca limba maghiară să devină obiect obligat de învățământ încă înainte de termenul fixat și nu i stă nimica în cale de a ajunge la valoare, proiectul de lege (§ 4) enuncie, ca în scoalele nemaghiare, cu învățatoriu expert în limba maghiară, sau unde (§ 6) înainte de împlinirea celor șase ani se aplică unul de acestia, cu deosebire dacă este unul dintre acei candidați de învățatori, care după împlinirea cursului de trei ani au eșit din preparandie, acolo este a se pune în lucrare introducerea limbei maghiare ca obiect obligat de învățământ numai de cât, sau după ce s'a ivit timpul și împregiurarea pentru acest sfârșit.

Afară de cele amintite se mai arată lipsa unei dispozițiuni transitorie și posibilitatea unei excepțiuni. Sunt comitate, în care naționalitățile de limbă nemaghiară sunt așa de amestecate cu Maghiari si vin atât de des și de dilnic în atingere cu Maghiarii, încât pentru dănsii cunoștința limbei maghiare este o lipsă foarte viu simțită, din care cauză doresc ei înșiși, ca se fie instruiți într'nsa în timpul copilăriei lor. În comitatele aceste învățarea limbei maghiare din scoală ar întâmpina cu atât mai puțină greutate, cu cât și învățatorii de limba nemaghiară, cari vin în atingere cu Maghiarii, în cea mai mare parte cunosc limba maghiară într'atât, încât o pot și propune. Se poate dice fără de sfială că comitatele din nordvestul țerei: Pojonul, Neutra, precum Semplinul, Baci-Bodrogul în cea mai mare parte și mai multe ținuturi și cercuri într'alte comitate încă se află în amintitele împregiurări.

Cu privință la aceste proiectul de lege (§ 87) cere pe sama ministrului de culte și instrucțiune publică imputernicire, ca pe baza datelor câștigate, parte prin propriile sale organe, parte prin funcționarii politici și în înțelegere cu ministrul de interne să poată decide în care comitate sau părți ale acestora este de a se pune în lucrare graduat introducerea limbei maghiare ca obiect obligat de învățământ, înainte de termenul fixat cu șase ani.

Deci, pentruca în preparandiile cu limbă nemaghiară, conform pretenșiunii acestei legi, învățarea limbei maghiare să se continue, de altă parte pentruca să nu se eludeze punerea în lucrare a decisiunilor privitoare la scoalele populare, sau din indolență, sau din neglijență, sau din voință rea, sau în urma unui entusiasm estravagant național și a temerei neîntemeiate, proiectul de lege încrede controla — aceasta este în firea lucrului — inspectorilor școlari și organelor date anume ministeriului de instrucțiune publică prin § 3 a legii (1876: XXVIII) despre autoritățile scoalei populare.

Cuprindându-le toate aceste la oaltă se poate dice fără sfială, că proiectul de față, nefăcând limba maghiară limbă de propuneri în scoalele populare, ci numai obiect obligat de învățământ, nu vatamă drepturile naționalităților garantate prin lege, are la executare înaintea ochilor greutățile și gradațiunea tranzițiunii, și preste tot rămâne între marginile e-

cuității și posibilității, răspundând la o lipsă — simțită de mult din toate părțile.

Budapesta 11 Martie 1879.

Augustin Trefort m. p.

Proiectul de lege

pentru introducerea obligatorie a limbii maghiare în scoalele populare, în comisiunea dietală pentru instrucțiune.

Comisiunea dietală pentru instrucțiune a început în zilele aceste dezbaterile suspomenitului proiect de lege. După ce presidentul Várady, și notariul Baross și-au exprimat pentru alegerea lor mulțămite, presidentul a deschis dezbaterile generale.

Ministrul Trefort recomandă primirea proiectului, accentuează însă totdeodată, că ar fi aplecat, a primi și propuneri de modificări, cari ar ține la ușurarea normelor statorite în proiect.

Grünwald ține proiectul de greșit și inoportun. El este pentru introducerea învățământului limbii de stat în scoalele elementare orășenesci nu însă în cele sătești. Totuși el primește proiectul ca basă pentru dezbaterile speciale cu rezervarea însă de a face propuneri de modificări.

Molnár regretă, că ministrul n'a primit încă în legea școlară populară din 1868 norme îndigătoare și rezervă și el a face propunerile sale speciale.

Hegedüs primește proiectul cu mulțămire.

Csengery face propunerea, a se amâna dezbaterile până după Paști și accentuează totdeodată în enunțarea sa, că învățarea limbii maghiare este grea în acele ținuturi, unde nu există ocaziune spre a o putea și exercita în practică.

Baross respinge punctul de vedere al opotunității și afirmă, că elementul dominant drept suveranității sale legale politice are dreptul și obligamentul, a silii elementele nemaghiare la învățarea limbii de stat.

Poór salută proiectul cu simpatie.

Csengery conjură, a nu se face iluzii în privința rezultatelor legii, își retrage însă propunerea de amânare și așa presidentul se află în pozițiune de a enunța, că comisiunea unanim a primit proiectul ca basă pentru dezbaterile generale.

La propunerea lui Baross titlul a suferit o scurtare stilistică. Propunerea Baross-Molnár: a să lăsa afară pasagiul introducătoriu, care accentuează necesitatea, a da fiecărui cetățean privilegiul spre a învăța limba statului, se respinge.

§. 1. al proiectului se primește cu puține schimbări stilistice; tot așa §. 2, unde schimbarea stilistică consistă într-o precizare mai exactă.

Pertractarea se va continua.

Correspondențe particulare

ale „Telegrafului Român.”

Sibiu, în 16/28 Martie 1879. (Adunarea generală a institutului de credit „Albina”). Astăzi s'a ținut în Sibiu a VI adunare generală a Institutului național de credit și de economii „Albina”.

Acționarii au fost reprezentați în număr destul de însemnat.

Preste tot au fost de față 38 acționari, cari reprezentau 386 voturi. Numărul acțiunilor depuse la institut în înțelesul statutelor din partea 282 acționari ce au voit să ea parte la adunare respective au imputernicit pe alții, au fost 1216.

Adunarea generală a rezolvit lucrările sale după ordinea din programa publicată din partea direcțiunii cu

datul Sibiu 22 Februarie a. c. și adecă:

S'a cetit raportul direcțiunii, din care s'a constatat, că operațiunile institutului în anul 1878 au fost cu mult mai favorabile ca în anii trecuți. Mai ales din computul anului 1878 publicat și tipărit și din asemănarea cu anii trecuți se poate vedea, cum dela înființarea institutului din an în an a crescut creditul acestui institut. Cu finea anului 1878 culminează cifra revirementului (circulațiunii în numerar la casă) la cifra de 3,863,636 fl., venitul brut se urcă la cifra de 84,698 fl., dividendul de pe o acție 9 fl. 50 cr. statorită pe baza profitului curat de 34,077 fl. v. a.

3% pentru scopuri de bine facere și adecă suma de 524 fl., s'a împărțit, precum urmează:

1. Pentru nenorociții din Seghedin	100 fl.
2. Pentru reuniunea română de cântări din Sibiu	100 „
3. Pentru înmormântarea studenților sâraci din Blaj	100 „
4. Pentru reuniunea de cântări din Oravița	50 „
5. Pentru studenții sâraci din Năsăud	50 „
6. Pentru fundațiunea jigaiană a studenților sâraci din Beiuș	50 „
7. Pentru o față sârmană, ce studiază în Sibiu	50 „
8. Pentru spitalul civil Francisc Josef din Sibiu	24 „

Marcele de prezență a membrilor din direcțiune să fie ficsate cum a fost în anul trecut cu 3 fl.

În direcțiune s'au ales doi membrii în persoanele dlor G. Barițiu și Grigoriu Mateiu.

În comitetul de revisiune s'au ales mai aceiași membrii, cari au fost și în anul trecut.

Numai la al 7-lea punct din programă, adecă unde se tracta de modificarea respective de întregirea unor §§. din statute s'au ivit unele diferențe de păreri, căci unii dintre acționari erau de părere, să se ocupe deocamdată adunarea numai cu modificarea statutelor în estensiunea în care s'a publicat în programă, ear alții voiau să se estindă mai departe la revisiunea și a altor paragrafi.

Presidentul adunării a fost în dreptul seu pe baza statutelor a nu admite între lucrările adunării obiecte ce nu au fost luate în programă, și cari nici nu s'au insinuat destul de timpuriu la presiunile adunării spre a fi luate în programă.

Preste tot dezbaterile a decurs neted, ceea ce probează și împiegurarea, că într-o singură zi adunarea și-a terminat lucrările sale.

Chirper, în 13 Martie 1879. (Reuniunile preoțesci). Am cetit în vre-o câți-va numeri ai prețuitului d-voastră diuar, că ideea ce preocupă pre mai mulți dintre colegii mei preoți este: înființarea de reuniuni și conferențe preoțesci după tracturi; după unii pentru delăturarea datinilor superstițioase; eară după alții dintr'alte puncte de vedere. Față cu delăturarea datinilor introduse în biserică și la săvârșirea misterilor trebuie să recunosc și eu, că deși acele există, și nu o putem nega, totuși scopul de-a se delătura prin conferențe și reuniuni preoțesci nu se poate ajunge, căci acele după afirmațiunea unui domn corespondent s'ar putea curăți ex officio, dacă fie-care preot se va ține strins de cărțile rituale; căci având noi a dezbate în conferențele noastre un atare obiect s'ar nasce numai o confușiune mai mare; ci lăsând atari obiecte a se tracta de cei ce sunt competenți, să recomandăm conferențele și reuniunile preoțesci dintr'alt punct de vedere, și

adecă: pentru promovarea culturii, și pentru îmbunătățirea stărei materiale a tuturor preoților din archidieceasă. Cultura spirituală, și averea materială sunt două condițiuni de viață, care lipsind preoțimei nu o vom vedea nici odată la postul seu.

Pentru cea dintâi ar fi ca mijloc salutar: înființarea conferențelor preoțesci după tracturi; eară pentru a doua: înființarea unui fond comun preoțesc pentru întreaga archidieceasă, după modelul diecesei Aradului.

Am vădut, că pentru învățatori, veduve, și orfanii acelora s'a interesat mai întâi statul creând pentru ameliorarea sortei lor un fond de pensuni, și după aceea și preoștii noastre creând atari fonduri între marginile autonomiei bisericești. Oare preoțimea află-se într-o stare tocmai de invidiat, ca să nu aibă și ea lipsă de un fond în care cu plăcere și-ar depune filerul seu fiind sigură, că atât starea bătrânețelor, cât și soarta vedurilor și a orfanilor ei, sunt după putință asigurate. Oare nu avem exemple destule din trecut și present, că atât preoți bătrâni, cât și veduve și orfani preoțesci sunt peritori de foame, ba arareori și obiect de dispreț al străinilor?

Parochul până se află cu destulă putere fizică pre lângă laboare cruntă abia și poate câștiga cele de lipsă pentru susținerea sa și a familiei; dară când devine neputincios, după praca bisericească, i se dă ca ajutor un capelan. Scim din concursurile publicate în „Tel. Român” pentru posturile de capelani, că emolumentele împreunate cu acele sunt jumătate din toate venitele parochului, (nu cunosc excepțiuni). În cât s'a ușurat soarta unui paroch bătrân prin instituirea capelanului fie-care putem vedea și consecințele sunt: în loc de un preot sârăc și lipsit — doi.

Vedem precum am afirmat mai sus, că pentru învățatori s'au îngrijit deși cam târziu, statul și confesiunea; cred că și pentru institutul preoțesc s'ar putea face cel puțin atâta dacă nu și mai mult, fiind cu toții convinși, că și lefele preoților precât sunt de neînsemnate și modeste, pe atâtea sunt de neregulate, sau mai bine dis regulate pe hârtie. Cultura și averea materială, strins luate sunt pentru preot astăzi *conditio sine qua non* și dacă nu merge treaba într-o direcțiune să o cercăm într'alta. S'au regulat parochiile și sinoadele noastre, s'au înființat la repetiția provocare a Prea Ven. Cons. archidieceșan fonduri parochiale pre unde sau putut, există un fond pentru ajutorarea preoteselor veduve înființat de bărbatul de al cărui nume cu adénca venerațiune ne aducem aminte, dară cu toate n'am ajuns așa departe, încât să putem dice, că înființarea unui fond comun preoțesc ar fi o cestiune de amânare.

Să dorim cu toții, fraților preoți, și dorința noastră o vom vedea realizată, cu atât mai vârtos, că vedem pe superiorii noștri interesându-se atâta de tare de venitorul nostru și priveghind pentru sufletele noastre așa, ca cum ar avea să dea samă, să sperăm că tot de cătră dênșii se vor afla și mijloacele spre ajungerea scopului cel vom dori; eară noi să ne purtăm astfel: ca cei ce au să dea samă de noicu bucurie să o poată face aceasta, și nu lăcrimând.

George Borzea,
paroch gr. or.

Varietăți.

(Concertul) arangiat din partea reuniunilor de muzică germane a reuniunii de cântări române și maghiare în favoarea nenorociților din Seghedin va avea loc Marți în 8 A-

prilie c. n. seara 7 oară în teatrul orășenesc.

Bileturi pentru loge și locuri numerisate să primesc de Joi 3 Aprilie încolo la librăria Schmiedecke (piața mare). Edarea biletelor va urma de Luni 7 Aprilie începând.

Prețul locurilor: O logia în etajul I 5 fl., parter 4 fl., în etajul, II 3 fl., un loc numerisat în part. I 80 cr., în part. II 60 cr., în logia pentru străini 1 fl.

(Miseria din Londra). Eată după o scrisoare din Londra, o grozavă descriere a miseriei ce domnesce în oare-cari cartiere a bogatei cetăți. Pe strade se întâlnesc grupuri de oameni cu fața veștedă, în sdrențe, cântând acest refren lugubru: We have no work to do! (Nu avem de lucru!) Și, derisiune complectă, acest cântec cerșitoresc, ei îl psalmodiază pe aria Marlboromgh, care este de origine angleză și eminate națională. Casele de caritate, (Workhouse) sunt pline. Din toate părțile se organizează subscripțiuni pentru a veni în ajutorul nenorociților. Mulți particulari dau mâncare celor flămânzi. Dar numărul ființelor ce trebuiesc ajutate este așa de mare încât binefacerea este în neputință de a ajunge toate miseriile. În mahalale sărace miseria este grozavă. Mor literalmente de foame. În timpuri ordinare, miserabili din Londra trăesc când mai bine când mai rău, sau, mai bine dis, vegetează. Când earna este grea, ca acum, este înspăimântător. Pe când în West-End să găsească bunul traiu, averea și toate rafinările lucului, în Drurylanc, în cartirul Saint-Gilles, în East-End, în White-Chapel, nu există o persoană din dece, din o sută de mii, care să fie în abundență. Numărul de mijloc al nenorociților ce mor de foame la Londra constatat oficial este de 100 până la 120 pe an. În realitate, este cu mult mai mare. Dar te cuprinde spaima, când gândești la cât poate să se urce anul acesta.

„St. R.”

(Prezență de spirit). Un căpitan de vânători ia arma din mâna unui soldat, care da foarte rău la semn, dicând: „Prostule uite la mine! Nu e lucru mare!” El descărcă pușca și glonțul sbură pe lângă țintă. „Așa dai tu!” strigă căpitanul încercând arma. Al doilea glonț atinse cercul cel mai din afară al țintei. „Așa dați voi ceealalți!” strigă ear căpitanul. El descărcă arma a treia oară, lovesce centrul și punând pusca jos, dise cu răceală: „Așa dau eu!”

(O sentență salomonică). În Mainz un june aședându-se într-o restaurațiune pe un scaun turtesce o pălărie, carea era pusă pe acel scaun. Proprietariul pălăriei pârând pe junele păgubitor pentru desdaunare, judecătoria hotărește următoarele: Scaunul nefiind locul pentru de posite de pălării și fiind că toți aceia, cari totuși îl întrebuințează pentru un atare loc o fac aceasta pe risicul și contul lor, păgubașul pălăriei se respinge cu cererea lui de desdaunare și este datoriu, a solvi părutului toate speșele judecătorești.

(Memphis) cetatea cea renumită din Tennessee, carea în vara trecută a fost așa de grozav cercată de boala „frigurilor galbene”, ați nu mai este cetate, ci numai o parte fără nume a teritoriului statului Tennessee. Aceasta s'a întâmplat din cauza datorii. Cetatea Memphis, ca foarte multe cetăți de-ale noastre, a făcut datorii peste datorii, solvind numai din interesele mari decădute ici colea câte ceva, nimic însă din capitalul banilor. Ajungând în modul acesta la o datorie de 5 milioane și-a perdit și creditul. Creditorii voind acum paralele lor, cetatea Memphis în strimtoarea

cea mai urâtă s'a adresat către legislaură cu rugarea: ca să i se de-tragă dreptul de cetate. Aceasta întâmplându-se Memphis aji este eschisă din rândul corporaţiunilor municipale şi creditorii ei prin aceasta manevră au ramas de-ocamdata cu buzele umflate.

* (O fată indiană) cu numele poetic „Vapa-Coona” din neamul Miamiilor locuind nu departe de Vobash în statul Indiana are dorinţa, de a se mărita după un „Alb” şi şi caută unul ca acesta prin anunţuri pe calea jurnalistică, care acum este în modă. În anunţuri spune Indiana, că ea va aduce mirelui între alte lucruri frumoase mobile şi deosebite scule indiane ca zestre. Un june de 60 ani, subţire şi slab ca un pai de himei, schiop de un picior şi cu nasul rupt, cu numele Madison Hazleton din statul Hoosilor, cugetând a fi pentru o Indiană destul de frumos şi tiner, o peşcesc dară o şi păşcesc, pentru că fata roşie tăcând prinde măciuca şi fugăresce pe peştorii din colibă afară.

* (Mulţămită). Tuturor P. T. domni şi doamne, cari în număr atât de considerabil au concurs la onorurile din urmă, arătate mult regretatului soşi şi părinte, repausatului paroch Sava Popoviciu Barcianu din Reşinari şi tuturor, cari din acest trist incident ne au onorat cu binevoitoarele lor consolări, le aducem prin aceste adânc simţitele noastre mulţămite.

În numele familiei

Dr. D. P. Barcianu.

Sciri ultime.

(După „S. d. T. B.”)

Petersburg, 31 Martie n. „Agence russe” comunică: Până acum s'a hotărât singur numai în principiu ocuparea micstă a Rumeliei-resăritene. Hotărâtă este participarea Austriei, Angliei şi Italiei. Deciziunea Franciei nu este cunoscută, neparticiparea Germaniei este sigură. Fie-care contingent va avé după comandantii sei instrucţiuni comune pentru un cerc anumit.

PARTEA SCIENTIFICĂ şi LITERARĂ.

Genesa evangeliilor

(Studiu biblic)

Ἐξουχίε τὰς γραφῶν Ioan 5, 39.
(1 urmăre).

2. Consonanţa dintre Sinoptici a dat ansă la o mulţime de ipoteze. Mai însemnate sânt 4:

a) Hipotesa tradiţiunii (representată cu deosebire de Gieseler⁸⁾ Credner⁹⁾, după care Sinopticii au descris viaţa lui Iisus aşa precum au aflat-o ficsată în predica evangelică (Evangelia verbală primitivă); adică ei numai au reprodus aceea ce prin cuvânt se steriotipase în tradiţiune.

O formă steriotipă a istoriei evangeliice să se fi format în limba arameică. Aceasta pentru că Evangelia s'a predicat mai întâiu în Palestina pentru Iudei, şi pentru că Apostolii, stând în strînsă legătură unii cu alţii, s'au auzit reciproc adese-ori predicând, şi astfel au statornicit nu numai anumite partii, dar şi anumite cuvântări, anumite sentenţe de-ale lui Iisus.

Hipotesa este întru cât-va întemeiată, întru cât adică evangeliilor scrise le-a premers predica — Evangelia verbală. Dar este departe de-a

⁸⁾ Historisch-krit. Versuch über die Entstehung der schriftl. Evang. Leipzig 1818.

⁹⁾ Einleitung in das Neue Test. Halle 1836, pag. 187 seq.

impăca consonanţele singuratică de o parte şi dissonanţele dintre înşişi Sinopticii de altă parte.

b) Hipotesa Evangeliei primitive scrise la carea a recurs mai întâiu Lessing,¹⁰⁾ urmat în diferite întorsături şi sucituri de o mulţime de literaţi. După această ipotesă toţi trei Evangelistii ar fi folosit sau una şi aceeaşi monografie-aramaică¹¹⁾ sau greacă sau mai multe scrieri, cari asemenea sau perdut.

Abstragînd de la aceea că ipotesa este prea măestrită, ea n'are basă istorică. Căci una sau mai multe scrieri primitive de o însemnătate atât de mare numai nu se putea perde, fără ca în întreagă literatura să remănă vre-o urmă despre existenţa lor.

Despre scrierile, de cari face amintire Luca 1, 1. şi la cari se provoacă aderenţii acestei ipoteze vom vorbi la alt loc.

c) Hipotesa aşa numită a întrebuiţării. După această ipotesa un Evangelist să fi folosit scrierea celui alalt, şi ici coala să fi copiat formal.

Hipotesa sa desvoltat în mai multe forme, din cari noi amintim 6, mai însemnate:

a) Mateiu este Evangelia primitivă. Pe aceasta a folosit-o Marcu şi pe amîndouă Luca (Wettstein, Hilgenfeld, Hengstenberg, cu deosebire Hug: Einleitung in die Schriften N-T's. 4 Auflage 1847. pag. 130 seqq.)

β) Luca este Evangelia primitivă. Ea sa întrebuiţat de Mateiu, şi pe amîndouă le-a folosit Marcu (Büsching, Harmonie der 4 Evangelisten, Hamburg 1766.)

γ) Pe Luca ca Evangelia primitivă l'a folosit Marcu, ear Mateiu a folosit pe amîndoi (Vogel, Gabler's Journal für theolog. Lit. Tom. I. 1804 pg. 1.)

Mai însemnate şi cu mai mulţi aderenţi sînt celelalte 3.

δ) Hipotesa Griesbach-iană, după care Mateiu ca Evangelist primitiv, a fost folosit de Luca, iar pe amîndoi i-a contras Marcu în Evangelia scrisă de dînsul (Griesbach. Commentatio qua Marci Evangelium Matth. et Lucae commentatoriis decretum esse demonstratur, Ienae 1789 — acompaniat de Theile, Fritzsche, Delitzche Langen ş. a.)

ε) Hipotesa numită Wilke-iană, după care Marcu este Evangelia primă. Pe Marcu l'a folosit Luca şi pe aceasta Mateiu (Wilke, der Urevangelist, Dresden 1838, urmat de Weisse, Hitzig ş. a.)

ς) Aşa numita ipotesă Storr-iană, după care Marcu, fiind Evangelia cea mai veche a fost folosită de Mateiu şi Luca (Storr, de fontibus Evangelii Matthaei et Lucae, Tübingen 1794, urmat de Reuss, Thiers, Ritschl etc.)

d) Hipotesa a 4-a este aşa numita ipotesă de „combinaţiune”. Această ipotesă desvoltată atât de critica negativă (Baur, Schweigler, Hilgenfeld) cât şi de cea numită pozitivă (Reuss Meyer ş. a.) se încearcă a scoate momentele adevărate din cele 3 ipoteze premerse. După ea unul din cei trei Evangelisti a scris Evangelia primă, pe carea apoi cei laltii doi au folosit-o împreună cu alte scripte perdate şi tradiţiunea evangelică orală. O direcţiune deosebită a dat acestei ipoteze Holzmann¹²⁾ şi Weiss.¹³⁾

Holzmann pune ca basă a Sinopticilor două scrieri primitive, pe cari

¹⁰⁾ Neue Hypothese über die Evangelisten (1874).

¹¹⁾ Aici reflectează unii la o scriere arameică perdută, alţii la preţinsa Evangelie primitivă după Mateiu, şi alţii la o evangelie compusă de toţi apostolii.

¹²⁾ Holzmann H. I. Die synoptischen Evangelien, ihr Ursprung und geschichtlicher Character, Leipzig 1873.

le însamă una cu A, alta cu A, cari să ni se fi păstrat numai ca fragmente în Evangelii. A este botezat de Holzmann: Marcu-primitiv (Urmakus), adică o descriere scurtă a predicelor lui Petru, nu scrisă de Marcu, dar folosită în redactarea Evangeliei ce poartă numele „Marcu”. A din contră e Mateiu-primitiv (Urmatthaeus), scris de Mateiu pe la an. 60, a cărui cuprins să fi fost sentinţe d'ale lui Iisus (τὰ λόγια, despre cari vorbeşte Papias, şi la cari vom reveni în Evangelia după Mateiu). Pe aceste două scrieri primitive să le fi contopit scriitorii Evangeliiilor ce poartă numele Mateiu şi Luca, mai adaugînd aceea ce au aflat în tradiţiune — orală şi scrisă. Isvorul A pretinde Holzmann că s'ar afla mai complet la Luca; din contră A să se oglindeze atât la Luca cât şi la Mateiu în anumite partii poetico-profetice.

Weiss din contră susţine că Marcu, aşa cum o avem, este Evangelia primă. El statoreşte ca isvor pentru cele 3 Evangelii o scriere a lui Mateiu, care să fi cuprins cuvîntări d'ale lui Iisus. De aceasta să se fi folosit Marcu, adaugînd aceea ce s'a adus aminte din predica lui Petru. Pe basa acestei Evangelii (Marcu) să fi scris Mateiu, iar Luca să fi folosit pe amîndouă în redactarea Evangeliei.

Precum se vede confusiunea este una din cele mai cumplite. Şi încă pe la an 1864 Reuss s'a aflat îndemnat a constata că, partea cea mai mare din ceea ce s'a scris în această cestiune, a contribuit mai mult la încurcarea de cât la descurcarea ei.¹⁴⁾

Şi, cumcă încurcătura de atunci în coace a crescut, literatura din cestiune ne dovedesce destul de lămurit.

**

Care să fie oare cauza acestei încurcături, şi care să fie adevărata cauză a consonanţei şi a disonanţei din Evangelii?

Respunsul la aceste întrebări este o regulă ermeneutică, pe cât de simplă, pe atât de puternică *causa* şi *scopul scrierii* de o parte şi *afinitatea spirituale* de altă parte.

Critica a desconsiderat această regulă, — urmările le vedem.

Cu ajutorul citatei regule ermeneutice să cercăm a eşi din labirintul în care ne-a condus sciinţa veacului, dându-ne silinţa a afla adevărata stare a lucrului.

(Va urma).

¹³⁾ Weiss. B. Zur Entstehungsgeschichte der 3 canonischen Evangelien, Stud. u. Kritik 1861 şi Jahrbücher für deutsche Theologie 1864—5.

¹⁴⁾ Reuss Ed. Geschichte der heiligen Schriften Neuen Testaments. Edit. 4. 1864 pag. 54.

¹⁾ S. Popescu, Studii ermeneutice (Telegr. rom. Nr. 11 — 1878)

Posta Redacţiuni.

Cubin. Dispunem despre puţin spaţiu. Ne rugăm pentru puţină acceptare.

De pe malul Murăşului. Vom fi foarte recunoscători dacă vei continua. Este o mare uşurinţă pentru noi, când manuscrisul să scrie pe o faţă a hârtiei şi cu un margo lat.

Domnului Th. P. Bucerdea-vinoasă. Observările D-Tale vor fi nimerite, dar lucrul nu este aşa însemnat. Pentru a paralisa generalitatea există un mijloc sigur: corespondenţe particulare din B. v.

Domnului F. A. Lachmann în Bucureşti. Noi nu putem primi tablourile în comisiune. Ori care librariu de aici.

Domnului Ioan Fulea în Jăbeniţa. Pentru a trage la răspundere pe un funcţionar subaltern, care crede, că nu l'a împlinit datoria, există foruri, a-nume instituite spre acest scop. Nu se poate publica.

Bursa de Viena

din 28 Martie n. 1879.

Valuta nouă imperială germană	57 45
Împrumutul de stat din 1860	117 25
Aecţiuni de bancă	803 —
Aecţiuni de credit	242 70
London	116 95
Argint	— 5
Galbin	5 53
Napoleon d'aur (poli)	9 31

Economic.

Mediaş, 20 Martie n. Pro hectolitru: Grâu 5.—6.; Grâu s'căreş 3.20—3.70; S'căreş 3.20—3.40; Ovės 2.—2.50; Cuceruz 2.50—2.75 S'căreş de cânepă cu fl. 4.50—5; Fasole fl. —3.40; Cartofi noi fl. 2—2.20; Fân fl. 1.40—1.60; Cânepă 36—38; Slănină pro 100 chilo: fl. 70; Unsoare de porc fl. —70; S'căreş de luminări fl. 40—53; Spirit pro grad 10 cr.; carne de vită pro chilo 40 cr.; carne de porc 40—44 cr.; carne de viţel cr. 40—44; carnea dela un miel întreg fl. 1.40—2; oaue 10 de 10 cr. Tergul a fost bine cercetat, timpul e eminent de frumos.

Sibiui, 28 Martie n. Pro hectolitru: Grâu 5.—5.80; Grâu s'căreş 4.10—4.70; S'căreş 3.40—4.80; Orz fl. 3.80; Ovės fl. 1.70—2.10. Cuceruz fl. 2.70—3.10; Mălaiu fl. 4—4.50; Cartofi fl. 1.25—1.75; S'căreş de cânepă fl. 4.50—5; Mazere fl. 6—6.50; Linte fl. 11—11.50; Fasole fl. 5—5.50; pro 50 chilo: Făină de pâne fl. 4.50; Slănină fl. 34—35; Unsoare de porc fl. 23—24; S'căreş brut pro 50 chilo fl. 15.50—16; S'căreş de luminări fl. 22—22.50; Luminări de s'căreş 50 chilo fl. 27—27.50; Săpun fl. 20—21; Fân 50 chilo fl. —90—1.; Cânepă pro 50 chilo fl. 32—34; Lemne v'ătoare de foc pro metru cubic fl. 3.20 Spirit pro grad 50—55 cr. pro chilo: carne de vită —40— cr.; Carne de viţel 32—55 cr. carne de porc 40—42 cr.; carne de berbec — cr.; oaue 10 de 20 cr.

Arad, 22 Martie n. Grâul a fost reprezentat foarte bine atât aici cât şi în Aradul nou şi a costat cu 10—20 cr. v. a. mai mult ca în săptămîna trecută. Aici notăm în special: Grâul de Bănat s'a vîndut cu fl. 7—7.30; grâul arădean cu fl. 7—7.50; grâul de Tisa cu fl. 7.40—8.80; apoi a trecut: S'căreş cam greu cu fl. 5.20—5.30; Orzul cu fl. 5.20—5.35; Ovėsul nu s'a cam căutat; partii mai mici s'au cheltuit debia cu fl. 5.25; Tot aşa s'a căutat şi cucuruzul şi s'a putut vinde numai cu fl. 4.20—4.30, va se şica cu un scădămînt de câte 10—25 cr. v. a. pro mija metrică.

Estras din foaia oficială „Budapesti Közlöny.”

Licitaţiuni: în 8 Maiu şi 10 Iunie imob. lui Aron Keresstes în Málnás (jud. cerc. S. Szt. György); în 24 Aprilie şi 24 Maiu imob. d-nei Teresia Oncu în Tomeşd (jud. cerc. Körösbánya); în 10 Aprilie şi 10 Maiu imob. lui George Türk şi soşi în Sighişoara (jud. cerc.); în 7 Aprilie mobilele lui Gavrilă Benedikty în Bocaiţa (jud. cerc. Gioagiu); în 10 Aprilie şi 12 Maiu imob. d-nei Ester Kovács în A. Szt. Mihályfalva (tribun. Turda); în 7 şi 9 Aprilie şi 12 şi 14 Maiu imob. lui Nicolae Duşu în Crisbav şi Feldioara (trib. Braşov); în 15 Maiu şi 16 Iunie imob. lui Coloman Fenyess în Csokaly şi N. Kanya (jud. cerc. Székelyhid); în 15 Aprilie şi 15 Maiu imobil. lui Michail Manchen şi soşi în Sighişoara (jud. cerc.); în 11 Aprilie imob. lui Iosif Cseke în Vaja (trib. M. Vársárhely); în 16 Maiu şi 21 Iunie imob. lui Ladislau Nagy sen. în M. Vársárhely; în 13 Aprilie imob. lui Martin Csibi jun. în Szaltelek (trib. M. Vársárhely); în 3 Maiu şi 3 Iunie imob. lui George şi Maria Theil în Apoldul de jos şi Mercurea (trib. Sibiu); în 29 Maiu şi 29 Iunie imob. contelui Alecsandru Teleki în Also-Orbe; în 30 Aprilie şi 30 Maiu imob. lui Ioan Dubes în Diod; în 27 Maiu şi 27 Iunie imob. ţinătoare de masa concursuală a lui Adolf Munkácsi în M. Baga; în 6 Maiu şi 6 Iunie imob. şi mobilele Sofiei şi a lui Ioan Şandru în Cricău (jud. cerc. A-iud); în 25 Aprilie şi 26 Maiu imob. lui Nicolae Biro în Alba Iulia (trib.); în 7 Aprilie mobilele ţinătoare de masa concursuală a neguţătorului Anton Dömötör în Orăştie (jud. cerc.); în 21 Aprilie şi 21 Maiu imob. rămasului după Nicolae a lui Avram Lazar în Varmaga (tribun. Deva); în 12 Aprilie şi 12 Maiu imobiliile lui Teodor Pătruse în Neagra (jud. cerc. Abrud).

Nr. 137—1879.

3—3

EDICT.

Ana născută Ioan Găitan din Satulung care a părăsit cu necredinţă de 4½ ani pe legiuitul ei bărbat Ioan Teodor Median tot din Satulung, fără de a se sci locul unde se află este prin aceasta citată, ca în termin de un an şi o zi să se prezenteze înaintea subscrisului for matrimonial, căci la din contră şi în absenţa ei se va pertracta şi decide procesul divorţial, intentat asupra-i de soţul ei.

Braşov, 15 Februarie 1879.

Forul matrimonial gr. or. al tractului I al Braşovului.

Iosif Barac m. p. protopresb.